

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1926 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner med förslag till lag om återförsäkringskassor m. m., med förslag till lag angående ändrad lydelse av 55 § i lagen den 13 maj 1921 om ackordsförhandling utan konkurs och med förslag till lag angående ändrad lydelse av 261 och 265 §§ i lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse.

Genom en den 25 februari 1926 dagtecknad proposition, nr 114, vilken hänvisats till andra särskilda utskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till:

Lag**om återförsäkringskassor.**

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Med *återförsäkringskassa* förstås i denna lag sådan förening av sjukkassor eller understödsföreningar eller av både sjukkassor och understödsföreningar, som har till uteslutande ändamål att utan affärsmässigt drivande av försäkringsrörelse bereda delägarna återförsäkring av meddelade utfästelser.

2 §.

Vad i lagen den 29 juni 1912 (nr 184) om understödsföreningar och i övrigt finnes stadgat angående understödsförening skall äga motsvarande tillämpning beträffande återförsäkringskassa, dock med iakttagande av vad här nedan i denna lag finnes särskilt föreskrivet.

Delägare i återförsäkringskassa äro de försäkringstagande sjukkassorna och understödsföreningarna, och skall beträffande dem vad för medlemmar i understödsföreningar stadgas äga motsvarande tillämpning.

Återförsäkringskassa skall såsom sådan registreras oavsett antalet delägare.

3 §.

Ändå att i återförsäkringskassas stadgar icke intagits bestämmelse därom att stadgarna skola vara godkända av tillsynsmyndigheten, skall vad i 86 §

i lagen om understödsföreningar finnes föreskrivet för understödsförening, i vars stadgar intagits dylik bestämmelse, äga motsvarande giltighet beträffande återförsäkringskassa.

Meddelar återförsäkringskassa återförsäkring av begravningshjälps- eller andra livförsäkringsutfästelser, skall jämväl vad i 87 och 88 §§ i samma lag sägs gälla för kassan.

4 §.

Återförsäkringskassa må ej meddela återförsäkring av kapitalunderstöd på samma risk till högre belopp än fyratusen kronor.

Tillsynsmyndigheten må dock medgiva, att i nämnda belopp ej skall inräknas återförsäkring av begravningshjälpsutfästelse som meddelats av sjuk-kassa.

Vad i 3 § andra stycket i lagen om understödsföreningar sägs skall icke gälla för återförsäkringskassa.

5 §.

Vid ansökan om registrering av återförsäkringskassa skola jämte i 7 § i lagen om understödsföreningar föreskrivna uppgifter och handlingar finnas fogade enligt av tillsynsmyndigheten fastställda formulär avfattade uppgifter beträffande delägarna samt de utfästelser som anmälts till återförsäkring hos kassan. Dessa uppgifter skola vara bestyrkta genom styrelseledamöternas egenhändiga, bevitnade namnunderskrifter.

6 §.

Återförsäkringskassas stadgar skola innehålla vad i 8 § i lagen om understödsföreningar finnes föreskrivet med undantag för vad vid 5) i nämnda paragraf sägs.

Därjämte skola stadgarna angiva:

1) det högsta belopp varför kassan må meddela återförsäkring på samma risk; dock må i stadgarna föreskrivas, att i sådant belopp ej skall inräknas återförsäkring av begravningshjälpsutfästelse som meddelats av sjuk-kassa;

2) antal och belopp av utfästelser som skola hava anmälts till återförsäkring hos kassan för att densamma må börja sin verksamhet; samt

3) grunderna för utövande av rösträtt och fattande av beslut å sammanträde med kassan.

7 §.

Återförsäkringskassas firma skall i stället för ordet »understödsförening» innehålla ordet »återförsäkringskassa».

Firman skall tydligt skilja sig från annan bestående återförsäkringskassas firma.

8 §.

I stället för den i 10 § i lagen om understödsföreningar föreskrivna medlemsförteckning skall genom styrelsens försorg hos återförsäkringskassa föras en förteckning enligt av tillsynsmyndigheten fastställt formulär över delägarna samt över de utfästelser som återförsäkrats hos kassan.

9 §.

I stället för vad i 49 § vid 1) i lagen om understödsföreningar stadgas skall gälla, att återförsäkringskassa är skyldig träda i likvidation, när de återförsäkrade utfästelserna till antal eller belopp nedgått under vad enligt stadgarna skolat vara anmält till återförsäkring hos kassan för att densamma må börja sin verksamhet, och sådant antal eller belopp ej åter uppnåtts inom tre månader.

Vad i 51 och 52 §§ i lagen om understödsföreningar finnes stadgat för det fall att understödsförening är skyldig att träda i likvidation, skall ock gälla, när återförsäkringskassa på grund av stadgandet i första stycket av denna paragraf skall träda i likvidation.

10 §.

Vad i 50, 61 och 68 §§ i lagen om understödsföreningar är stadgat om överlåtelse av sådan förenings rörelse på understödsförening som förut finnes eller som skall bildas för detta ändamål skall, då fråga är om överlåtelse av återförsäkringskassas rörelse, avse överlåtelse på återförsäkringskassa.

11 §.

Förekommer vid återförsäkringskassas verksamhet avvikelse från denna lag, eller finnes återförsäkringskassa driva rörelse vilken är att anse såsom affärsmässig försäkringsrörelse, skall vad i 82 § i lagen om understödsföreningar är för motsvarande fall stadgat äga tillämpning.

12 §.

Driver förening som i 1 § avses verksamhet utan att vara registrerad som återförsäkringskassa, vare för den som deltagar i åtgärd å föreningens vägnar eller i beslut därom lag som i 93 § i lagen om understödsföreningar sägs.

13 §.

Har styrelseledamot eller annan vid anmälan för registrering enligt denna lag mot bättre vetande meddelat oriktig uppgift angående delägarna i kassan eller till återförsäkring anmällda utfästelser, vare lag som i 94 § i lagen om understödsföreningar sägs.

14 §.

Inskrivning av uppgifter rörande återförsäkringskassor skall äga rum i en särskild avdelning av understödsföreningsregistret.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1927.

Lag

angående ändrad lydelse av 2, 3 och 87 §§ i lagen den 29 juni 1912
(nr 184) om understödsföreningar.

Härigenom förordnas, att 2, 3 och 87 §§ i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar, av vilka paragrafer 3 § ändrats genom lag den 6 maj 1921 (nr 212), i nedan angivna delar skola erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Pensionskassa, som består av minst fem medlemmar, så ock *annan understödsförening*, som består av minst femtio medlemmar, skall registreras i enlighet med vad i denna lag sägs.

Understödsförening, som — — — fem medlemmar.

3 §.

Registrerad understödsförening — — — föreningens understödsverksamhet.

Registrerad understödsförening må ej utfästa eller utbetala understöd, utgående i kapital en gång för alla (*kapitalunderstöd*), till högre belopp än fyrtusen kronor för en medlem. Hava föreningens stadgar icke godkänts på sätt i 86 § sägs, må föreningen icke utfästa eller utbetala kapitalunderstöd till högre belopp än femhundra kronor för en medlem.

87 §.

Därest understödsförening — — — dettas återköpsvärde. Har försäkring återförsäkrats hos svenskt försäkringsbolag eller återförsäkringskassa, vare föreningen fritagen från förpliktelsen att för det återförsäkrade beloppet göra avsättning till premiereserv.

Varda, sedan — — — vid 5) stadgas.

Denna lag träder i kraft, vad angår 87 §, den 1 januari 1927 och beträffande 2 och 3 §§ den 1 januari 1928. I fråga om understödsförening, som äger bestånd vid sistnämnda tidpunkt och som enligt denna lag skall registreras men jämlikt 2 § enligt dess hittillsvarande lydelse icke varit underkastad registreringsskyldighet, äger tillsynsmyndigheten, där föreningen enligt 81 § första stycket är skyldig att avgiva försäkringsteknisk utredning, utsätta lämplig tid jämväl innan fem år förflutit efter föreningens registrering, då sådan utredning första gången skall avgivas.

Genom två likaledes den 25 februari 1926 dagtecknade, till andra särskilda utskottet hänvisade propositioner, nr 115 och 116, har Kungl. Maj:t vidare, under återopande av propositionerna bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga enligt propositionen nr 115 följande förslag till:

Lag

angående ändrad lydelse av 55 § i lagen den 13 maj 1921 (nr 227)
om ackordsförhandling utan konkurs.

Häriigenom förordnas, att 55 § i lagen den 13 maj 1921 om ackordsförhandling utan konkurs skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

55 §.

Rätt att — — — äga tillämpning;

5) sjukkassor, understödsföreningar och andra försäkringsföreningar;

6) försäkringsbolag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1927.

saht enligt propositionen nr 116 följande förslag till:

Lag

angående ändrad lydelse av 261 och 265 §§ i lagen den 25 maj 1917
(nr 257) om försäkringsrörelse.

Häriigenom förordnas, att 261 och 265 §§ i lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

261 §.

Beträffande ömsesidigt försäkringsbolag, som bildas för övertagande på sätt i lagen om understödsföreningar sägs av rörelse, vilken bedrives av understödsförening eller annan förening, för vilken nämnda lag äger giltighet, eller viss del av sådan rörelse, skall vad som stadgas här ovan i 117 § angående stiftare, i 121 § under 14) och angående bestämmelser om konstituerande stämma, i 124—134 §§ samt i 136 § angående stiftare och teckningslistor ej äga tillämpning.

Genom ett å sammanträde med förening, som i nästföregående stycke avses, fattat beslut, varigenom förslag om överlåtelse av rörelsen eller någon del därav på sådant bolag, som där sägs, blivit slutligen antaget, skall bolaget anses bildat och det framlagda förslaget till bolagsordning och bestämmelser angående grunderna för bolagets verksamhet anses antaget; och skola — — — är stadgat.

Sedan föreningens — — — bolagets verksamhet.

Då stadfästelse — — — bolagets registrering.

265 §.

Vad ovan — — — ej förekommer;

d) sjukkassa eller understödsförening eller annan förening, å vilken lagen om understödsföreningar äger tillämpning.

Anstalt, varom — — — Konungen meddelar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1927.

Lagstiftningen om återförsäkringskassor.

Den i propositionen nr 114 föreslagna lagstiftningen om återförsäkringskassor samt den i samband därmed föreslagna ändringen i 87 § i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar hava föranletts av en den 18 december 1922 gjord framställning från Sveriges allmänna sjukkasseförbund, i vilken framställning i huvudsak anförts följande. Sedan genom lagändring den 6 maj 1921 det högsta belopp, till vilket sjukkassa ägde utfästa begravningshjälp, höjts från 200 kronor till 500 kronor, hade yppats ett behov för de mindre sjukkassorna att genom återförsäkring täcka sina risker för de högre utfästelserna. Enligt gällande lag kunde emellertid återförsäkringsverksamhet bedrivas allenast i de i lagen om försäkringsrörelse stadgade former och alltså under tillsyn av försäkringsinspektionen. Det syntes förbundet som om återförsäkring av sjukkassors och understödsföreningars risker skulle kunna ske under enklare former och under tillsyn av samma myndighet, under vilken nämnda organisationer sorterade, nämligen socialstyrelsen. På grund härav hemställdes om sådan ändring i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar, att möjlighet skulle skapas att inom ramen för nämnda lag bilda en förening för ömsesidig återförsäkring av utav sjukkassor och understödsföreningar utfäst begravningshjälp och kapitalunderstöd.

Den föreslagna lagstiftningen avser att tillmötesgå denna framställning. Ehuru återförsäkringsverksamheten reglerats i en särskild lag, hava bestämmelserna om understödsföreningar med godkända stadgar i huvudsak gjorts tillämpliga på organen för denna verksamhet.

Beträffande de skäl i övrigt, som ligga till grund för förslagen, hänvisas till propositionen.

Utskottet.

De nu ifrågavarande lagstiftningsåtgärderna hava i propositionen förklarats äga visst sammanhang med förslagen nyorganisation av det statsunderstödda sjukkasseväsendet och torde väl närmast av denna anledning hava hänvisats till utskottet. Emellertid utgår den framställning, som föranlett förslagen, från den nu befintliga organisationen av sjukkasseväsendet, och de för förslaget anförda skälen äga giltighet, oberoende av huruvida en nyorganisation genomföres eller ej. Oaktat utskottet i utlåtande nr 3 ej ansett sig kunna förorda bifall till den av Kungl. Maj:t föreslagna omorganisationen av det statsunderstödda sjukkasseväsendet, finner utskottet sålunda nu förevarande förslag kunna omedelbart behandlas.

Utskottet finner av den förebragta utredningen framgå, att sjukkassor och understödsföreningar kunna hava behov av återförsäkring av sina risker. Visserligen kan såsom det framhållits detta behov fyllas av bolag, organiserade enligt lagen om försäkringsrörelse. Det synes dock utskottet möjligt, att återförsäkring av dessa, till beloppet vanligen obetydliga, risker skulle utan våda kunna ske i enklare former än nämnda lag föreskriver. Fördelen av att tillsynen över en sådan återförsäkringsorganisation utövas av samma myndighet, som äger tillsyn över de försäkringstagande kas-

sorna, synes även utskottet påtaglig. Utskottet, som sålunda kan ansluta sig till förslaget grundprinciper, har vid granskning av dess detaljbestämmelser ej funnit anledning till anmärkning.

Förslaget till ändringar i 2 och 3 §§ av lagen om understödsföreningar avser införandet av utvidgad registreringsskyldighet för sådana föreningar. Förslaget har föränletts av en riksdagens skrivelse den 6 maj 1924. De önskemål, som uttalats i nämnda skrivelse och vilka vitsordats av socialstyrelsen i avgivet utlåtande, ha i förslaget blivit tillgodosedda.

Utvidgad registreringsskyldighet för understödsföreningar.

Utskottet har vid granskning av förslaget i denna del ej funnit anledning till anmärkning mot detsamma.

Utskottet.

De i propositionerna nr 115 och 116 föreslagna lagändringarna äro betingade av den föreslagna lagstiftningen om återförsäkringskassor, och har utskottet ej heller vid granskning av dessa förslag funnit anledning till anmärkning.

Propositionerna nr 115 och 116.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen måtte för sin del antaga de vid förevarande propositioner fogade förslagen till

- 1) lag om återförsäkringskassor;
- 2) lag angående ändrad lydelse av 2, 3 och 87 §§ i lagen den 29 juni 1912 om understödsföreningar;
- 3) lag angående ändrad lydelse av 55 § i lagen den 13 maj 1921 om ackordsförhandling utan konkurs samt
- 4) lag angående ändrad lydelse av 261 och 265 §§ i lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse.

Stockholm den 17 maj 1926.

På utskottets vägnar:

CARL EKMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar C. G. Ekman, Bärq, von Sydow, Almkvist, Tjällgren, Berglund, Johan Bernhard Johansson, Lyberg, Carl Johansson, Lindgren, Åström och Sundberg;

från andra kammaren: herrar Eriksson i Grängesberg, Lindman,*) Hagman, Anderson i Storegården, Carlsson i Stockholm, fru Östlund, herrar Jansson i Edsbäcken, Holmdahl, Brännberg, Björnberg,*) Isacsson, och Strindlund.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.